

Τα πάθη μου στην Ελλάδα

 [archaiologia.gr/blog/2022/08/12/τα-πάθη-μου-στην-ελλάδα](https://www.archaiologia.gr/blog/2022/08/12/τα-πάθη-μου-στην-ελλάδα)

12 Αυγούστου 2022

ΧΕΡΜΑΝ ΦΟΝ ΠΥΚΛΕΡ-ΜΟΥΣΚΑΟΥ

ΤΑ ΠΑΘΗ ΜΟΥ
ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

ΜΙΕΤ

Χέρμαν φον Πύκλερ-Μούσκαου, *Τα πάθη μου στην Ελλάδα*, μτφρ.: Τούλα Σιετή, εισαγωγή: Αλέξανδρος Παπαγεωργίου-Βενετάς, εκδ. ΜΙΕΤ, Αθήνα 2022, 464 σελ. ISBN: 978-960-250-789-6

Στα τέλη του 1835, ύστερα από ένα τρικυμιώδες ταξίδι, αποβιβάζεται στην Πάτρα μια αλλόκοτη προσωπικότητα. Πρόκειται για τον πρίγκιπα Χέρμαν φον Πύκλερ-Μούσκαου, μια από τις μεγαλύτερες ευρωπαϊκές διασημότητες εκείνης της εποχής. Ξακουστός ταξιδιωτικός συγγραφέας —ιδίως ύστερα από τη διθυραμβική κριτική που δημοσίευσε ο Γκαίτε για το πρώτο του βιβλίο—, κηποτέχνης διεθνούς φήμης, αντικείμενο πόθου των γυναικών της καλής κοινωνίας παντού στην Ευρώπη, παροικιόδης μπον βιβέρ, ο Πύκλερ-Μούσκαου θα μείνει ένα χρόνο στη βουαρκοκρατούμενη Ελλάδα και θα ταξιδέψει σε ολόκληρη σχεδόν την επικράτειά της, καταγράφοντας τις εντυπώσεις του σε ένα γλαφυρό ημερολόγιο, που κινείται στο όριο μεταξύ της πλέον ρεαλιστικής περιηγητικής καταγραφής και της καθαρής λογοτεχνίας. Υιοθετώντας την αφηγηματική περσόνα του ηδονοθήρα κυρίου Φον Ρόζενμπεργκ και ένα ανάλαφρο ύφος παρωδίας, σκηνοθετεί το ταξίδι του σαν μια πορεία παθών και δοκιμασιών σε ένα νεότευκτο κράτος που βρίσκεται στο μεταίχμιο μεταξύ της Δύσης και της Ανατολής, του ένδοξου παρελθόντος και του μίζερου παρόντος, της υπανάπτυξης και της αναγέννησης.

Αυτό που αποκομίζει ο αναγνώστης από το κείμενό του είναι ένα συναρπαστικό καλειδοσκοπικό πανόραμα στο οποίο συμφύρονται λυρικές περιγραφές της ελληνικής φύσης, περιγραφές των αρχαιολογικών καταλοίπων της ένδοξης αρχαιότητας, αλλά και του νεότερου παρελθόντος, γλαφυρά πορτρέτα σημαντικών ιστορικών προσωπικοτήτων (παλαίμαχοι αγωνιστές, φιλόδοξοι Έλληνες και ξένοι πολιτικοί, ο Όθων και η αυλή του κ.ά.), ιστορικά ανέκδοτα, χρονικά της κοσμικής ζωής της καλής κοινωνίας, στιγμιότυπα του καθημερινού βίου των απλών ανθρώπων στις πόλεις και στα χωριά, εκτιμήσεις και απόψεις για την τρέχουσα κατάσταση και τις προοπτικές του νεαρού κράτους, και πίσω απ' όλα αυτά το προσωπικό βίωμα μιας μοναδικής προσωπικότητας που εμφορούνταν από την επίγνωση ενός αριστοκρατικού κόσμου που σιγά σιγά χανόταν και τη διαίσθηση ενός αναδυόμενου νεωτερικού κόσμου, που αναζητούσε την ταυτότητά του.

Η έκδοση περιλαμβάνει εκτενή σχολιασμό πάνω σε ζητήματα προσωπογραφικά, γεωγραφικά, αρχαιολογικά, ιστορικά και λογοτεχνικά.

Για τον συγγραφέα

Ο πρίγκιπας Πύκλερ-Μούσκαου (Hermann Ludwig Heinrich, Fürst von Pückler-Muskau, 1785–1871) υπήρξε στρατιωτικός, μεγαλοκτηματίας, συγγραφέας και κηποτέχνης. Μετά τις γυμνασιακές σπουδές του εγγράφεται στη νομική σχολή του Πανεπιστημίου της Χάλλης (Halle), αλλά το 1803 διακόπτει τις σπουδές του για να καταταγεί στο ελαφρό ιππικό της Δρέσδης. Το 1806 εγκαταλείπει τον στρατό με τον βαθμό του ιλάρχου (Rittmeister). Το 1811 πεθαίνει ο πατέρας του και κληρονομεί το κτήμα (και τον πύργο) Μούσκαου, έκτασης 700 εκταρίων. Κατά τα έτη 1815–1823 μετατρέπει το κτήμα αυτό σε έναν από τους μεγαλύτερους και λαμπρότερους κήπους στη Γερμανία, στο πνεύμα των πάρκων ελεύθερου τοπίου (Landschaftspark), ενώ, μετά την πώληση του κτήματος Μούσκαου το έτος 1845, συμβάλλει στη διαμόρφωση του πάρκου στον βασιλικό πύργο Μπάμπελσμπεργκ κοντά στο Βερολίνο. Από το 1846 σχεδιάζει και επιβλέπει τη δεύτερη μεγάλη δημιουργία του, τον κήπο του πύργου Μπράνιτς κοντά στην πόλη Κότμπους, όπου

εργάστηκε επί μακρά σειρά ετών και όπου πέθανε και τάφηκε το 1871. Η ενεργητική του φύση και η βαθιά του φυσιολατρία επέτρεψαν στον νεαρό ευγενή και δανδή να εξελιχθεί, αν και αυτοδίδακτος, σε έναν από τους σημαντικότερους κηποτέχνες της εποχής του.

Καρπός αυτή της ενασχόλησής του ήταν το σημαντικό θεωρητικό του έργο *Νύξεις για την κηποτεχνική διαμόρφωση του τοπίου (Andeutungen über Landschaftsgärtnerei, 1834)*. Παράλληλα, μεταξύ των ετών 1830 και 1846, αναπτύσσει το συγγραφικό του χάρισμα, δημοσιεύοντας πολυάριθμα κείμενα ταξιδιωτικών εντυπώσεων με ιδιότυπο προσωπικό και αυτοβιογραφικό χαρακτήρα: *Επιστολές ενός πεθαμένου (Briefe eines Verstorbenen, 1830–1831)*, *Ποικίλοι καρποί (Tutti frutti, 1834)*, *Ο Σεμιλάσσο στην Αφρική (Semilasso in Afrika, 1836)*, *Νοτιοανατολική πινακοθήκη (Südöstlicher Bildersaal, 1840–1841)*, *Από το βασίλειο του Μεχμέτ Αλή (Aus Mehemed Ali's Reich, 1844)* και *Η επιστροφή (Die Rückkehr, 1846–1848)*. Στα κείμενά του ο Πύκλερ, που θεωρεί τον εαυτό του ελεύθερο πνεύμα και κοσμοπολίτη, διατυπώνει τις εντυπώσεις του ανάλαφρα και με χάρη. Εκτιμώντας σωστά τις ικανότητές του, ο συγγραφέας περιορίζεται στο πεδίο της εμπειρίας και του πραγματικού. Ιδιαίτερα τον ελκύει το ιδιόμορφο, γραφικό και αξιοπερίεργο. Είναι ωστόσο επιφυλακτικός στην έκφραση συναισθημάτων και συγκινήσεων και διατυπώνει επιγραμματικά αυτή του την επιφύλαξη με τα λόγια: «Αγαπητέ φίλε, οι χαρές και οι λύπες ... σε πενήντα χρόνια θα έχουν όλα περάσει!».